

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN VĂN TUẤN

**NÂNG CAO KHẢ NĂNG CẠNH TRANH
NHẢM HUY ĐỘNG VỐN TẠI NGÂN HÀNG
THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN QUỐC TẾ VIỆT NAM -
CHI NHÁNH TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Tiến Long

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn thạc sỹ “*Nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn tại Ngân hàng Thương mại Cổ phần Quốc tế Việt Nam - Chi nhánh tỉnh Thái Nguyên*” đã được tiến hành nghiên cứu chủ yếu tại Ngân hàng TMCP Quốc tế chi nhánh tỉnh Thái Nguyên là công trình nghiên cứu độc lập; số liệu sử dụng và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ cho bất cứ một học vị nào.

Tác giả đã sử dụng nhiều nguồn thông tin liên quan khác nhau để phục vụ cho việc nghiên cứu, các nguồn thông tin đã được xử lý và chỉ rõ nguồn gốc. Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện đề tài đã được cảm ơn./.

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Văn Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện Luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của Quý thầy, cô, bạn bè.

Trước tiên tôi xin trân trọng cảm ơn **TS. Nguyễn Tiến Long** - Trưởng phòng QLKH&QHQT trường ĐH Kinh tế và QTKD, người Thầy đã định hướng cho chủ đề nghiên cứu; nghiêm túc về mặt khoa học và tận tình giúp đỡ tôi về mọi mặt để hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám Hiệu; các Thầy giáo, Cô giáo Khoa Kinh tế; cán bộ và chuyên viên Phòng QLĐT Sau Đại học - Trường ĐH Kinh tế và QTKD đã hướng dẫn và giúp đỡ tôi về các điều kiện trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc, các phòng chức năng và cán bộ, nhân viên Ngân hàng TMCP Quốc tế Việt Nam Chi nhánh tỉnh Thái Nguyên; các Phòng chuyên môn của Cục Thống kê tỉnh Thái Nguyên; Sở Kế hoạch và Đầu tư tỉnh Thái Nguyên đã cung cấp thông tin, tài liệu và hợp tác giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện luận văn.

Để có được kiến thức như ngày hôm nay, cho phép em gửi lời cảm ơn sâu sắc đến Quý thầy, cô trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh thuộc Đại học Thái Nguyên trong thời gian qua đã truyền đạt cho em những kiến thức quý báu. Trân trọng cảm ơn sự quan tâm của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình.

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Văn Tuấn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	ix
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ	ix
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp của luận văn	2
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1: LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ NÂNG CAO KHẢ NĂNG CẠNH TRANH NHÂM HUY ĐỘNG VỐN CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	4
1.1. Tổng quan về ngân hàng thương mại.....	4
1.1.1. Khái quát về ngân hàng thương mại	4
1.1.2. Các nghiệp vụ của ngân hàng thương mại	10
1.2. Khả năng cạnh tranh của ngân hàng thương mại	12
1.2.1. Khái niệm về cạnh tranh	12
1.2.2. Phân loại cạnh tranh.....	13
1.2.3. Khả năng cạnh tranh của ngân hàng thương mại.....	14
1.2.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến khả năng cạnh tranh của NHTM.....	18
1.2.5. Nâng cao khả năng cạnh tranh của NHTM.....	25
1.3. Huy động vốn của ngân hàng thương mại	25
1.3.1. Vốn và huy động vốn của ngân hàng thương mại	25
1.3.2. Các nguồn huy động vốn trong NHTM tại Việt Nam	28
1.3.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến huy động vốn của NHTM	32

1.4. Bài học kinh nghiệm về nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn của ngân hàng thương mại.....	35
1.4.1. Kinh nghiệm của một số NHTM trên thế giới.....	35
1.4.2. Kinh nghiệm của một số ngân hàng trong và ngoài tỉnh Thái Nguyên về nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn.....	36
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP VÀ HỆ THỐNG CÁC CHỈ TIÊU NGHIÊN CỨU	40
2.1. Câu hỏi nghiên cứu của đề tài.....	40
2.2. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu	40
2.2.1. Phương pháp luận và cách tiếp cận.....	40
2.2.2. Những phương pháp nghiên cứu.....	41
2.3. Mô hình và hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	44
2.3.1. Mô hình các nhân tố tác động đến khả năng cạnh tranh của ngân hàng.....	44
2.3.2. Mô hình cạnh tranh năm lực lượng của Michael Porter	45
2.3.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu về khả năng cạnh tranh và huy động vốn của VIB chi nhánh tỉnh Thái Nguyên	45
Chương 3: THỰC TRẠNG VỀ KHẢ NĂNG CẠNH TRANH NHẢM HUY ĐỘNG VỐN CỦA VIB CHI NHÁNH TỈNH THÁI NGUYÊN, GIAI ĐOẠN 2009 - 2012.....	60
3.1. Khái quát về tỉnh Thái Nguyên.....	60
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	60
3.1.2. Các điều kiện kinh tế- xã hội	61
3.2. Khái quát về ngân hàng TMCP Quốc tế chi nhánh tỉnh Thái Nguyên (VIB Thái Nguyên)	64
3.2.1. Quá trình hình thành và phát triển của VIB Thái Nguyên.....	64
3.2.2. Cơ cấu tổ chức của VIB Thái Nguyên	64
3.2.3. Chức năng của VIB Thái Nguyên.....	66
3.2.4. Lĩnh vực kinh doanh của VIB chi nhánh tỉnh Thái Nguyên.....	67
3.3. Thực trạng khả năng cạnh tranh của VIB chi nhánh tỉnh Thái Nguyên	67
3.3.1. Sản phẩm và dịch vụ của VIB Thái Nguyên.....	67
3.3.2. Hệ thống phân phối và xúc tiến thương mại của VIB Thái Nguyên	70
3.3.3. Thị phần nguồn vốn huy động của VIB Thái Nguyên.....	72
3.3.4. Cơ cấu nguồn vốn và sự đa dạng trong các hình thức huy động vốn	73
3.3.5. Hệ thống các dịch vụ liên quan phục vụ cho hoạt động huy động vốn	76

3.3.6. Ứng dụng công nghệ hiện đại nâng cao khả năng cạnh tranh trong huy động vốn của VIB Thái Nguyên	78
3.3.7. Hệ thống chi nhánh, phòng giao dịch	79
3.3.8. Thực trạng đội ngũ cán bộ, nhân viên hoạt động trong lĩnh vực huy động vốn của VIB Thái Nguyên	80
3.3.9. Yếu tố thương hiệu của VIB Thái Nguyên	85
3.3.10. Mức độ bền vững của VIB Thái Nguyên.....	85
3.3.11. Yếu tố bằng chứng hữu hình của VIB Thái Nguyên	86
3.3.12. Hoạt động marketing của VIB Thái Nguyên	86
3.4. Phân tích đối thủ cạnh tranh của VIB Thái Nguyên	87
3.4.1. Xác định đối thủ cạnh tranh của VIB Thái Nguyên.....	87
3.4.2. Đánh giá về các đối thủ cạnh tranh của VIB Thái Nguyên	88
3.5. Đánh giá chung về khả năng cạnh tranh của VIB Thái Nguyên.....	89
3.5.1. Điểm mạnh	89
3.5.2. Điểm yếu và nguyên nhân.....	91
3.6. Phân tích tình hình huy động vốn của VIB Thái Nguyên giai đoạn 2009 - 2012.....	91
3.6.1. Quy mô vốn huy động.....	91
3.6.2. Cơ cấu vốn	93
3.6.3. Chi phí huy động vốn.....	97
3.6.4. Mối quan hệ giữa huy động vốn và sử dụng vốn của VIB Thái Nguyên	98
3.6.5. Đánh giá chung về huy động vốn của VIB Thái Nguyên	99
3.7. Các nhân tố ảnh hưởng tới khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn tại VIB Thái Nguyên.....	101
3.7.1. Nhóm nhân tố chủ quan (từ phía VIB)	101
3.7.2. Nhóm nhân tố khách quan	104
Chương 4: GIẢI PHÁP NÂNG CAO KHẢ NĂNG CẠNH TRANH NHẪM HUY ĐỘNG VỐN TẠI VIB CHI NHÁNH TỈNH THÁI NGUYÊN ĐẾN NĂM 2015	107
4.1. Ảnh hưởng của bối cảnh trong và ngoài tỉnh tới khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn của VIB Thái Nguyên	107
4.1.1. Bối cảnh trong tỉnh Thái Nguyên.....	107
4.1.2. Bối cảnh ngoài tỉnh Thái Nguyên	108

4.2. Mục tiêu, định hướng nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn của VIB Thái Nguyên.....	110
4.2.1. Mục tiêu	110
4.2.2. Định hướng nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn của VIB Thái Nguyên	111
4.3. Giải pháp nâng cao khả năng cạnh tranh nhằm huy động vốn tại VIB chi nhánh Thái Nguyên.....	111
4.3.1. Mở rộng mạng lưới kinh doanh	111
4.3.2. Phát triển các sản phẩm mới	112
4.3.3. Xây dựng chính sách lãi suất hợp lý, linh hoạt	114
4.3.4. Tăng cường hoạt động Marketing	115
4.3.5. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.....	117
4.3.6. Đổi mới và hiện đại hóa công nghệ ngân hàng cho VIB Thái Nguyên	118
4.3.7. Nâng cao hiệu quả của hoạt động cho vay của VIB Thái Nguyên	119
4.3.8. Phát triển sản phẩm và dịch vụ của VIB Thái Nguyên.....	120
4.3.9. Tích cực xây dựng và quảng bá thương hiệu	121
4.3.10. Nâng cao tính cạnh tranh của công cụ giá	121
KẾT LUẬN	124
TÀI LIỆU THAM KHẢO	126

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Tên đầy đủ tiếng Anh	Tên đầy đủ tiếng Việt
CBVC		Cán bộ viên chức
CNH, HĐH		Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
CP		Chính Phủ
CTK		Cục Thống kê
DN		Doanh nghiệp
DNNN		Doanh nghiệp Nhà nước
HNKTQT		Hội nhập Kinh tế quốc tế
KTQT		Kinh tế quốc tế
KT-XH		Kinh tế - xã hội
M&A	Merger and Acquisition	Mua lại và sáp nhập
NĐ		Nghị định
NHNN		Ngân hàng Nhà nước
NHTM		Ngân hàng Thương mại
NHTMCP		Ngân hàng Thương mại Cổ phần
SMEs	Small and Medium Enterprises	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
TCKT		Tổ chức kinh tế
TCTD		Tổ chức tín dụng
TNDN		Thu nhập doanh nghiệp
TTCK		Thị trường chứng khoán
UBND		Ủy Ban Nhân dân
XHCN		Xã hội Chủ nghĩa
VIB	Vietnam International Bank	Ngân hàng thương mại cổ phần Quốc tế Việt Nam

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Bảng tiêu chí khảo sát, đánh giá chất lượng dịch vụ của VIB Thái Nguyên so với NHTM khác trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên (theo thang điểm 10).....	68
Bảng 3.2: Thị phần huy động vốn các NHTM ở tỉnh Thái Nguyên, năm 2012	73
Bảng 3.3: Số lượng máy ATM của các NHTM ở tỉnh Thái Nguyên năm 2012.....	77
Bảng 3.4. Hệ thống mạng lưới Chi nhánh - Phòng giao dịch các NHTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên (trong đó có VIB Thái Nguyên) năm 2012.	79
Bảng 3.5. Mức độ hoàn thành kế hoạch huy động vốn của NHTMCP VIB Thái Nguyên (Từ năm 2009 - 2012).....	93
Bảng 3.6: Cơ cấu huy động vốn theo đối tượng tại VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012	94
Bảng 3.7: Cơ cấu tiền gửi của dân cư và TCKT theo thời hạn tại VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012.....	95
Bảng 3.8: Cơ cấu huy động vốn theo loại tiền tại VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012 .	96
Bảng 3.9: Chi phí huy động vốn bình quân VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012.....	97
Bảng 3.10: Thu nhập từ vốn huy động của VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012)	97
Bảng 3.11. Cơ cấu vốn huy động và sử dụng vốn theo kỳ hạn, loại tiền.....	98

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ

Biểu đồ 3.1: Đánh giá chất lượng dịch vụ của VIB Thái Nguyên so với một số ngân hàng khác trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	68
Biểu đồ 3.2: Số lượng mạng lưới chi nhánh của ngân hàng VIB Thái Nguyên và các ngân hàng cạnh tranh khác ở tỉnh Thái nguyên (2008 - 2012).....	71
Biểu đồ 3.3: Thị phần huy động vốn các NHTM ở tỉnh Thái Nguyên, năm 2012 ..	73
Biểu đồ 3.4: Tỷ lệ Số lượng máy ATM của các NHTM ở tỉnh Thái Nguyên năm 2012	77
Biểu đồ 3.5: Cơ cấu nhân lực của VIB Thái Nguyên	83
Biểu đồ 3.6. Quy mô và tăng trưởng huy động vốn của VIB Thái Nguyên, 2009 - 2012..	92

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ

Hình 2.1: Mô hình nhân tố tác động tới khả năng cạnh tranh của NHTM	44
Hình 2.2: Mô hình cạnh tranh 5 lực lượng của M. Porter.....	45
Hình 2.3: Mô hình chỉ số hài lòng khách hàng của Mỹ	53
Hình 2.4: Mô hình chỉ số hài lòng khách hàng các quốc gia EU.....	54
Hình 2.5: Mô hình lí thuyết về chỉ số hài lòng khách hàng của các ngân hàng.....	57

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1.1: Chức năng của ngân hàng thương mại	7
Sơ đồ 1.2: Môi trường cạnh tranh của NHTM (mô hình 5 lực lượng)	21
Sơ đồ 2.1. Mô hình cơ cấu tổ chức của VIB chi nhánh tỉnh Thái Nguyên.....	65